

«Ο επιθεωρητής έρχεται»

Ο ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ έρχεται» του Τζον Πρίσλεϊ είναι ένα από τα πιο καλοφτιαγμένα έργα του ευρωπαϊκού θεατρικού ρεπερτορίου των τελευταίων 50 χρόνων. Το πιεσμένο ελατήριο της υπόθεσης δεν μπορεί παρά να εκτοξευτεί με την κοινωνική οργή και τη δύναμη του δικαίου, όπως τα εννοεί ο Τζον Πρίσλεϊ. Ο συγγραφέας διασπά το ομαδικό πορτρέτο της εποχής του σε ήρωες-τύπους, ο καθένας από τους οποίους εκπροσωπεί συγκεκριμένη περίπτωση κοινωνικής συμπεριφοράς. Η συμπεριφορά αυτή καθορίζεται αυστηρά από την καταγωγή, την τάξη, την παρουσία, την ηλικία, τη μόρφωσή τους. Οι ηθοποιοί καλούνται από τον συγγραφέα να δώσουν «σάρκα» στα κοινωνικά «οστά» των ρόλων τους. Η κάθε ψυχολογική κίνηση των χαρακτήρων, η κάθε αντίδραση στις προκλήσεις του «επιθεωρητή» και η αντανάκλαση των αποκαλύψεών του είναι καταγραμμένη στο κείμενο. Οι συγκεκριμένες οδηγίες προς τον εκάστοτε σκηνοθέτη έχουν χαρακτήρα υποχρεωτικό και ίσως περιοριστικό.

κάθαρα η προσωπική ευθύνη του ατόμου για κάθε κοινωνική αδικία. Ο σκηνοθέτης διευρύνει απείρως το χώρο και το χρόνο του Πρίσλεϊ, αυτό όμως παρά να ενισχύει τη συγγραφική θέση για την άμεση σχέση αιτίας-αποτελέσματος στον τομέα της κοινωνικής ηθικής την αποδυναμώνει. Η γενίκευση του κακού που προβάλλεται μέσα από τις εικόνες, μπορεί να στηρίζει τη σκηνοθετική ιδέα για την παγκοσμιοποίηση της ηθικής ευθύνης του ατόμου, αλλά στην πρακτική της εφαρμογή διαβρώνει το σαφές και συγκεκριμένο ιδεολογικό κλίμα του Πρίσλεϊ.

Ο Γιάννης Ρήγας συστάθηκε καλά στο κυπριακό κοινό πριν 2-3 χρόνια με την παράσταση του Κ.Θ.Β.Ε. «Ο Ιάκωβος και ο αφέντης του» του Μ. Κούντερα. Η τωρινή του συνεργασία με το ΘΟΚ ανήκει στην κατηγορία των «προξενιών» όταν «η νύφη» (η παρμένη από τα αρμόδια όργανα ρεπερτοριακή απόφαση) υπάρχει και γίνονται οι βολιδοσκοπήσεις των υποψηφίων μνηστήρων-συνεργατών. Προσωπικά, πιστεύω στο άλλο είδος συνεργασίας, όταν οι δημιουργοί έρχονται με δικές τους προτάσεις και ζητούν ευλογίες και εμπιστοσύνη από το ΘΟΚ. Όπως και να είναι, φαίνεται ότι ο Γιάννης Ρήγας ανέλαβε τη σκηνοθεσία του «Επιθεωρητή» με σκοπό να απεγκλωβίσει το κείμενο από την εποχή του και να αποδείξει την επικαιρότητά του που ο ίδιος ονομάζει «περίεργη». Ο σκηνοθέτης χρησιμοποιεί δύο τρόπους για την επίτευξη των στόχων του. Πρώτος είναι να μπάζει στον εργαστηριακά κλειστό χώρο του Πρίσλεϊ (το εργαστήριο είναι της κοινωνικής επιστήμης) τη σημερινή πραγματικότητα. Κάθε φορά που άνοιγε η πόρτα-πύλη του σκηνοτικού του Σταύρου Αντωνόπουλου, η επικαιρότητα ειςέβαλλε μέσα από την οθόνη με τις πιο αναγνωρίσιμες και επιθετικές εικόνες. Τι επίδραση έχει αυτό στο «οικοσύστημα» του έργου; Στο σφιχτοδεμένο κόσμο του Πρίσλεϊ ο κοινωνικός προβληματισμός βρίσκει ηθικές λύσεις και καθορίζεται ξε-

Ο δεύτερος σκηνοθετικός άξονας της παράστασης είναι το επιπρόσθετο ψυχολογικό σενάριο από το Γ. Ρήγα. Με πολύ πιο γρήγορους ρυθμούς αυτοαποκάλυψης των χαρακτήρων απ' ό,τι εννοούσε ο Πρίσλεϊ. Ο σκηνοθέτης κάνει βίαιες τομές στη συνειδηση των ηρώων και έχει σκοπό να μην αφήσει κανέναν απ' αυτούς να μας ξεγελάσουν με την υποκρισία τους, κάτι που κατ' εμένα διαλύει την τόσο σημαντική για τον «Επιθεωρητή» ατμόσφαιρα του θρίλερ, με τη σταδιακή αποκάλυψη της αλήθειας, όπως το ήθελε ο Πρίσλεϊ. Ο Γιάννης Ρήγας βαρυφορτώνει το ατομικό σχέδιο του κάθε ρόλου με επιπρόσθετες γραμμές διαπροσωπικών σχέσεων και αποκαλυπτικές λεπτομέρειες συμπεριφοράς, κάτι που οδηγεί σε υποκριτική φλυαρία. Και αυτό είναι κρίμα, επειδή η διανομή του έργου είναι πολύ δυνατή και σωστή και όλοι ανεξαιρέτως οι ηθοποιοί της παράστασης βρίσκονται σε άριστη φόρμα φέτος και σε μια κλασική και «παλιομοδίτικη» ερμηνεία θα απέδιδαν τέλειους ήρωες του Πρίσλεϊ.

Και ξαναπροσπαθώντας να γίνω σαφής –οι σκηνοθετικές ιδέες του Ρήγα διαβάζονται καθαρά, όπως για παράδειγμα το φινάλε με τους αρουραίους να γεμίζουν τον κόσμο και με τα προδομένα συνθήματα να σπονσάρονται από τους ποικίλους φταίχτες της παγκοσμιοποιημένης πια αδικίας. Απλώς, αμφιβάλλω ότι το έργο του Τζον Πρίσλεϊ ήταν το κατάλληλο βάθρο για όλες αυτές τις σκηνοθετικές δηλώσεις.

Η σκηνογραφική και ενδυματολογική γραμμή της παράστασης πάντα όμορφη (Σταύρος Αντωνόπουλος), αλλά και εδώ προσωπικά σκόνταψα στον επίμονο σταδιακό εκσυγχρονισμό του κοστουμιού της Σήλας Μπέρλιγκ. ●